

Projekt nr POWR.03.05.00-00-A059/20, pt. „UTHRad – dostępny dla wszystkich”
współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Zarządzanie uczelnią w kontekście zapewnienia dostępności dla OzN

Wykładowca AGNIESZKA BERGTOLD-KUCZYŃSKA

Radom, luty 2023 r.

Podstawowe regulacje prawne dotyczące
dostępności dla osób
z niepełnosprawnościami w Polsce

Program Dostępność Plus

Ustawa
z dnia 19 lipca 2019 r.
o zapewnianiu dostępności osobom ze
szczególnymi potrzebami

<https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20190001696/U/D20191696Lj.pdf>

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych

Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r.
o dostępności cyfrowej stron internetowych i
aplikacji mobilnych podmiotów publicznych

Ustawa
z dnia 19 sierpnia 2011 r.
o języku migowym i innych środkach
komunikowania się

Ustawa
prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U.
2022 poz. 574 z późn. zm.)

Zgodnie z art. 11 u. 6 ustawy prawo o szkolnictwie wyższym
i nauce (t.j. Dz.U. 2022 poz. 574 z późn. zm.)
jednym z podstawowych zadań uczelni jest stwarzanie
osobom niepełnosprawnym warunków do pełnego udziału
w procesie kształcenia i badaniach.

Koordinator do spraw dostępności

Minimalne wymagania w zakresie zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami

- zakres architektoniczny
- zakres cyfrowy
- zakres informacyjno-komunikacyjny

Uczelnia bez barier

Niwelowanie barier ma zróżnicowany charakter, np.:

- „uszyte na miarę” plany studiów
- dostosowany proces dydaktyczny i sprawdzania wiedzy
- dostępne obiekty uczelni – budynki, obiekty sportowe, pracownie, sale wykładowe
- pomoc asystenta dydaktycznego
- stypendia

Wyrównywanie szans

Obowiązek **wyrównania szans edukacyjnych** w instytucjach akademickich wynika z m.in. międzynarodowej Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

W tym celu powoływane są:

- Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych przy uczelni
- Rada Studentów z Niepełnosprawnością przy Samorządach Studenckich
- Akademickie Centra Wsparcia i Doradztwa
- Stowarzyszenia i zrzeszenia studentów z niepełnosprawnościami
- Fundacje oferujące poradnictwo dla konkretnych grup

Rekrutacja

Dostosowanie procesu rekrutacji polega na:

1. Zmianie formy egzaminu wstępnego z pisemnej na ustną lub odwrotnie.
2. Możliwości korzystania ze specjalistycznego sprzętu (np. oprogramowania wspomagającego).
3. Przystosowaniu materiałów egzaminacyjnych (np. przygotowaniu dokumentów w alfabecie Brail'a lub druku powiększonym).
4. Wydłużeniu czasu trwania egzaminu lub rozmów kwalifikujących na studia.

Na co dzień w uczelni

Osoby z niepełnosprawnościami lub chorobami przewlekłymi mogą liczyć m.in. na:

- **indywidualną organizację studiów (IOS)** czyli stworzenie dostosowanego planu tygodniowych zajęć. Dzięki temu poszczególne seminaria i wykłady nie kolidują z wizytami lekarskimi czy rehabilitacją. Przy dobrej współpracy ze strony wykładowców pozwoli to, studentom z różnymi typami niepełnosprawności, ukończyć studia dzienne w zakładanym czasie.
- możliwe jest także rozciągnięcie nauki na kilka dodatkowych semestrów lub przejście na **tryb zaoczny**.

Na co dzień w uczelni

- **Pierwszeństwo przy wyborze zajęć:** w przypadku ćwiczeń, laboratoriów z ograniczoną liczbą uczestników, osoby z niepełnosprawnościami mogą mieć pierwszeństwo wyboru grupy.
- **Nieobecności:** czasami studentom z niepełnosprawnościami trudniej jest dotrzeć na wszystkie ćwiczenia czy wykłady w semestrze. Mogą oni ubiegać się wtedy o zmianę zasad uczestnictwa w zajęciach. Najczęściej polega ona na zwiększeniu dopuszczalnej liczby nieobecności.
- **Formy zaliczenia:** zajęcia praktyczne, laboratoryjne lub terenowe są często integralną częścią programu studiów, niezbędną do ukończenia danego roku. Studenci z niepełnosprawnościami lub chorobami przewlekłymi mogą starać się m.in. o ich przełożenie lub rozłożenie na kilka semestrów, by umożliwić im łatwiejsze pogodzenie ze sobą wszystkich obowiązków. W szczególnych przypadkach wykładowcy mogą proponować alternatywny sposób zaliczenia zajęć.

Sesja egzaminacyjna

Za standard przyjmuje się:

- wydłużenie czasu zdawanych egzaminów
- zapewnienie pomocy asystenta przy czytaniu pytań i zaznaczaniu odpowiedzi
- dostosowanie materiałów egzaminacyjnych (większa czcionka, forma elektroniczna, dokumenty w alfabecie Brail'a)
- możliwość zdawania egzaminu w osobnym pomieszczeniu
- zmianę formy z pisemnej na ustną i odwrotnie

Sesja egzaminacyjna

Za standard przyjmuje się:

- wydłużenie czasu zdawanych egzaminów
- zapewnienie pomocy asystenta przy czytaniu pytań i zaznaczaniu odpowiedzi
- dostosowanie materiałów egzaminacyjnych (większa czcionka, forma elektroniczna, dokumenty w alfabecie Brail'a)
- możliwość zdawania egzaminu w osobnym pomieszczeniu
- zmianę formy z pisemnej na ustną i odwrotnie

Sprzęt i asystenci

Studenci mogą też skorzystać z wszelkiego rodzaju urządzeń, programów i aplikacji, które można także wypożyczyć do domu! Coraz częściej przy szkołach wyższych działają **Wypożyczalnie Sprzętu dla Osób z Niepełnosprawnościami**, które w swoim inwentarzu mają m.in. laptopy z ekranami brajlowskimi, powiększalniki, dyktafony, mikroporty dla osób niedosłyszących oraz wiele przydatnych programów i aplikacji, jak np. Duxbury Braille Translator czy OCR FineReader.

Sprzęt

Asystenci

- asysta w dotarciu na uczelnię
- pomoc w poruszaniu się po kampusie
- sporządzanie notatek, kserowanie materiałów
- głośne czytanie tekstów, skanowanie, digitalizacja
- pomoc w korzystaniu z zasobów bibliotecznych
- asysta podczas załatwiania spraw w dziekanacie
- obecność podczas konsultacji z wykładowcami

Dostępność architektoniczna

- toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- miejsca parkingowe dla osób z niepełnosprawnościami
- windy, rampy, pochylnie, przestronne korytarze
- pokój do wyciszenia i relaksu
- stanowiska pracy wyposażone w odpowiedni sprzęt
- urządzenia do adaptacji materiałów naukowych (np. drukarki brajlowskie)

Wsparcie materialne

Osoby z niepełnosprawnościami lub chorobami przewlekłymi mogą korzystać ze stypendiów i zapomóg, które przysługują ich kolegom i koleżankom:

- stypendium socjalnego, rektora dla najlepszych studentów oraz ministra za wybitne wyniki w nauce.
- w ramach wyrównania szans edukacyjnych, istnieją dodatkowe świadczenia i ulgi, a wśród nich **stypendium specjalne dla niepełnosprawnych studentów**. Aby je uzyskać należy przedstawić kopię orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. W zależności od uczelni jest ono przyznawane na semestr lub rok i wypłacane co miesiąc.

Wsparcie materialne

Uczelnia dysponuje też **dotacjami na finansowanie kosztów oraz realizację inwestycji** służących kształceniu studentów z niepełnosprawnościami.

Z tej puli opłacane są wynagrodzenia i szkolenia dla asystentów i tłumaczy.

Dodatkowo, wspomniane środki mogą być przeznaczane na:

- zakup wyposażenia do uczelnianej wypożyczalni sprzętu dla niepełnosprawnych
- zakup specjalnie dostosowanej literatury naukowej
- organizację zajęć wychowania fizycznego dla osób z niepełnosprawnościami
- szkolenia podnoszące świadomość związaną z obecnością osób niepełnosprawnych na uczelni

Ile osób z niepełnosprawnością żyje w Polsce?

4,9* - 7,7 mln osób z niepełnosprawnością biologiczną

3,8 osób z niepełnosprawnością orzeczoną

Co **8 człowiek** mijany na ulicy

Europejskie Ankietowe Badania Zdrowia (EHIS), 2014

Obejmuje zagadnienia dotyczące niepełnosprawności biologicznej, ograniczeń sprawności niektórych narządów oraz poziomu możliwości samoobsługi i prowadzenia gospodarstwa domowego według cech społeczno-demograficznych.

*Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, 2011

Niepełnosprawność „prawna”

Dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona:

- orzeczeniem o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znaczny, umiarkowany, lekki)
- orzeczeniem o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów,
- orzeczeniem o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia – zwanych dalej „osobami niepełnosprawnymi” (Art. 1 Ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych).

Niepełnosprawność „biologiczna”

Dotyczy osób, które z powodu problemów zdrowotnych miały ograniczoną zdolność wykonywania czynności, jakie ludzie zwykle wykonują (uwzględniono poważne i mniej poważne ograniczenia)

**Fundusze
Europejskie**
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Medyczny i społeczny model postrzegania osób z niepełnosprawnościami

[\(247\) Cyrk Motyli | Nick Vujicic
| Lektor PL - YouTube](#)

Medyczny model niepełnosprawności

Modelu medyczny koncentruje się na uszkodzeniu organizmu, a nie na potencjale tkwiącym w jednostce nawet przy posiadaniu znacznego stopnia niepełnosprawności.

Podejście medyczne zakłada zatem gorszą pozycję osoby niepełnosprawnej w społeczeństwie jako zupełnie naturalną konsekwencję ograniczeń biologicznych jednostki.

Dopiero przywrócenie zdrowia może spowodować wyrównanie szans pomiędzy osobami niepełnosprawnymi i pełnosprawnymi w życiu społecznym.

Spółeczny model niepełnosprawności

Spółeczny model niepełnosprawności najlepiej został zdefiniowany w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, która ujmuje pojęcie „osób niepełnosprawnych” jako osób, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może, w oddziaływaniu z różnymi barierami, utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym, na zasadzie równości z innymi osobami.

Niepełnosprawność jest **zjawiskiem społecznym**, powstaje wskutek ograniczeń doświadczanych przez tzw. osoby niepełnosprawne. Ograniczeniami tymi są np. uprzedzenia, bariery architektoniczne, niedostosowany system transportu, rozwiązania na rynku pracy wykluczające osoby niepełnosprawne, niedostosowane usługi publiczne do osób z niepełnosprawnością

Stereotypy dotyczące osób z niepełnosprawnością

Nie posiadając dostatecznych informacji na dany temat swoje przekonania opieramy na wiedzy potocznej i występujących w społeczeństwie stereotypach. Zdarza się także, że chcąc pomóc osobie z niepełnosprawnością postępujemy zgodnie z zasadami, które wydają się nam słuszne, a w rzeczywistości jest nieco inaczej.

Orzecznictwo

- Rodzaje orzeczeń
- Równoważność orzeczeń
- Instytucje orzecznicze
- Zapis o szczególnych potrzebach

Rodzaje niepełnosprawności

Czy niepełnosprawność zawsze jest widoczna?

Rodzaje niepełnosprawności

Wśród niewidocznych niepełnosprawności można wymienić:

- ✓ Zaburzenia psychiczne,
- ✓ Cukrzycę,
- ✓ Epilepsję,
- ✓ Astmę,
- ✓ Choroby narządów wewnętrznych,
- ✓ Uszkodzenie słuchu,
- ✓ Niedowidzenie.

Wpływ nabytej niepełnosprawności na osobę z niepełnosprawnością

W zrozumieniu potrzeb osób z niepełnosprawnością oraz barier z jakimi mogą się mierzyć pomaga identyfikacja trudności z jakimi mierzą się osoby, które straciły sprawność np. w wyniku choroby lub wypadku.

Niejednokrotnie nabycie niepełnosprawności wiąże się z kosztami psychicznymi osoby, która jej doświadcza. Może mieć wpływ na zachowanie się osoby z niepełnosprawnej, na reakcje w kontakcie z pracownikiem uczelni.

Różne rodzaje niepełnosprawności to różne potrzeby

- ☐ Niewidome lub słabowidzące
- ☐ Głuche lub słabosłyszące
- ☐ Głuchoniewidome
- ☐ Z niepełnosprawnością ruchową
- ☐ Poruszające się na wózku
- ☐ Z zaburzeniami mowy
- ☐ O odmiennym wyglądzie
- ☐ Z protezą ręki lub nogi
- ☐ Niskiego wzrostu

- ☐ Ze schorzeniami psychicznymi
- ☐ Ze schorzeniami wewnętrznymi
- ☐ Z niepełnosprawnością intelektualną
- ☐ Ze schorzeniami neurologicznymi
- ☐ Z epilepsją
- ☐ Z zaburzeniami ze spektrum autyzmu
- ☐ Z zespołem Aspergera

Filmy edukacyjne – bariery

Poznaj świat osób niewidomych i osób głuchych:

Tytuł filmu: OSOBA NIEWIDOMA Zadaj pytanie #1

<https://www.youtube.com/watch?v=f9r09nV3-00>

Tytuł filmu: OSOBA NIESŁYSZĄCA Zadaj pytanie #2

<https://www.youtube.com/watch?v=wb5JgqJhsOA>

Niepełnosprawność psychiczna

Funkcjonowanie osoby z niepełnosprawnością psychiczną.

Osoby ze schizofrenią - w trakcie choroby występują okresy aktywności oraz remisje, czyli ustąpienia objawów. W takich okresach osoba funkcjonuje jak zdrowy człowiek i jest zdolna wykonywać role społeczne, pracować. Po podjęciu leczenia przebieg choroby stabilizuje się i jeżeli osoba monitoruje swój stan zdrowia poprzez wizyty u lekarzy i przyjmowanie leków, choroba jest całkowicie nierozpoznawalna.

Osoby z organicznymi zaburzeniami psychicznymi – np. depresją lub nerwicą (np. w wyniku trudnych przeżyć emocjonalnych, traumy, nadmiernego stresu itp.). Zaburzenia te są całkowicie niewidoczne. Kiedy osoby są pod opieką terapeuty, specjalisty, przyjmują leki, choroba nie ma wpływu na ich funkcjonowanie w życiu.

Całościowe zaburzenia rozwojowe – zaburzenia ze spektrum autyzmu, zespół Aspergera

Zaburzenia rozwojowe powstałe przed 16. rokiem życia, np. zespół Aspergera lub autyzm.

Zespół Aspergera u osób dorosłych nie powoduje zaburzeń w rozwoju umysłowym. Objawy zespołu Aspergera związane są z trudnościami w rozwoju i wykorzystaniu umiejętności interpersonalnych i społecznych. Autyzm należy do całościowych zaburzeń rozwoju, grupy zaburzeń rozpoczynających się we wczesnych fazach rozwoju dziecka. Czasami łączy się z niepełnosprawnością intelektualną.

<https://youtu.be/5MOoHvoCWu8>

<https://youtu.be/LJWGXdgwSkE>

Całościowe zaburzenia rozwojowe – zaburzenia ze spektrum autyzmu, zespół Aspergera

Funkcjonowanie osób z zespołem Aspergera lub autyzmem

Zespół Aspergera wpływa na indywidualną zdolność rozumienia i interpretowania zachowań niewerbalnych, motywacji oraz oczekiwań innych osób. W wyniku czego interakcje społeczne osób z zespołem Aspergera mogą być pełne nieporozumień. Bardzo często mają one problemy ze zrozumieniem sygnałów niewerbalnych, w tym mimiki twarzy. Mogą też komunikować się w niekonwencjonalny sposób, co jeszcze bardziej utrudnia im nawiązywanie i utrzymywanie relacji społecznych z ludźmi, którzy nie są świadomi ich problemów. Muszą uczyć się umiejętności społecznych, tak jak inni uczą się języka obcego.

Osoby z zespołem Aspergera mogą mieć problemy z dostosowaniem poziomu głosu do sytuacji. Mogą mówić cały czas głośno lub cały czas cicho, mogą też wypowiadać się bardzo monotonicznie. Mogą nie zwracać uwagi na reakcje słuchaczy, mówiąc bez przerwy, niezależnie od poziomu ich zainteresowania.

<https://youtu.be/FtIU6weiv7s>

Bariery dla osób z niepełnosprawnością wzroku

- ❖ niedostępność lub ograniczony dostęp do informacji wizualnych (oznaczeń, kierunkowskazów, gestykulacji, mimiki, itp.),
- ❖ materiałów drukowanych (informatorów, formularzy),
- ❖ informacji o zachowaniu w razie zagrożenia (oznaczeń dróg ewakuacyjnych, instrukcji drukowanych),
- ❖ trudności w poruszaniu się w nieznanym miejscu bez wcześniejszych wskazówek,
- ❖ trudności w samodzielnej obsłudze urządzeń (np. windy bez specjalnego oprzyrządowania),
- ❖ niemożność lub trudności w rozpoznaniu przedmiotów o jednakowych kształtach,
- ❖ trudności z odnalezieniem przedmiotów, jeśli zmienia się ich położenie.

Sposób w jaki mogą widzieć osoby z niepełnosprawnością wzroku

Glaucoma

Retinita Pigmentosa

Filmy

- [Retinis Pigmentosa \(zwyrodnienie barwnikowe siatkówki\)](#)
- [Glaucoma \(jaskra\)](#)
- [Diabetic Retinopathy \(retinopatia cukrzycowa\)](#)
- [Cataracts \(katarakta\)](#)

Bariery dla osób z niepełnosprawnością słuchu

- ❖ niedostępność lub ograniczony dostęp do informacji werbalnej (komunikaty głosowe, informacje ustne, sygnalizacje dźwiękowe),
- ❖ korzystanie głównie z informacji wizualnej – duże znaczenie czytelnych i zrozumiałych oznaczeń w przypadku osób korzystających z resztek słuchu, utrudniona lub całkowicie niemożliwa komunikacja w niekorzystnych warunkach (tłok, hałas)
- ❖ często ograniczone zrozumienie skomplikowanego słownictwa i pojęć abstrakcyjnych.

Bariery dla osób z niepełnosprawnością ruchu

- ❖ niedostępność lub ograniczony dostęp do ciągów komunikacyjnych,
- ❖ schody,
- ❖ zbyt małe windy,
- ❖ zbyt wąskie przejścia i drzwi,
- ❖ ciężkie drzwi, szczególnie z mechanizmem samozamykającym,
- ❖ drzwi obrotowe,
- ❖ śliskie bądź pokryte grubym dywanem podłogi,

Bariery dla osób z niepełnosprawnością ruchu

- ❖ niedostępność lub utrudniony dostęp do przycisków i przedmiotów znajdujących się na niewłaściwej wysokości,
- ❖ brak wystarczającej przestrzeni do swobodnego przemieszczania się osoby na wózku, o kulach lub z balkonikiem,
- ❖ trudności w pokonywaniu dużych odległości,
- ❖ brak wyposażenia ułatwiającego lub umożliwiającego samodzielność w łazience, toalecie (np. uchwyty, poręcze),
- ❖ trudności w utrzymaniu różnych rzeczy w rękach np. ze względu na słabe mięśnie itp.

Bariery dla osób z niepełnosprawnością narządu mowy

- ❖ trudności w wypowiedzianiu długich i skomplikowanych wyrazów i zdań,
- ❖ trudności w szybkim komunikowaniu się,
- ❖ czasem występująca niechęć do podejmowania komunikacji werbalnej.

Bariery dla osób z niepełnosprawnością psychiczną

- ❖ utrudnienie w funkcjonowaniu społecznym,
- ❖ zaburzenia równowagi nerwowej, emocjonalnej, zdrowia psychicznego,
- ❖ niska odporność na stres,
- ❖ możliwość trudności w kontakcie z innymi ludźmi

Oczekiwania osób z niepełnosprawnością

- ❖ Brak barier architektonicznych
- ❖ Wsparcie pracownika obsługi
- ❖ Wsparcie w zrozumieniu komunikatów – usługa tłumacza PJM
- ❖ Pierwszeństwo obsługi
- ❖ Przygotowanie pracowników do obsługi osób z niepełnosprawnością
- ❖ Bezpieczeństwo
- ❖ Zaufanie
- ❖ Załatwienie sprawy
- ❖ Dostępność strony www

Dostępność architektoniczna

Szczegółowe wymogi dot. architektonicznego przystosowania budynku, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z roku 2002, nr, 75, po z. 690 ze zm.)

Dostępność cyfrowa

- ❑ Jest to cecha (m.in. stron www i aplikacji), która pozwala na możliwie najłatwiejsze zapoznanie się z udostępnioną treścią osobom niepełnosprawnym (przede wszystkim niewidomym, niesłyszącym, słabowidzącym i posiadającym ograniczone zdolności motoryczne). Musi spełniać tzw. "kryteria sukcesu", które są mierzalne i podane dla każdej z wytycznych określonych w załączniku WCAG 2.0.
- ❑ Wszystkie zasoby cyfrowe tworzone przez instytucje (w tym strony internetowe, platformy e-learningowe, e-zasoby itd.) muszą spełniać kryteria dostępności.
- ❑ Dostępny serwis powinien zawierać m.in. możliwość powiększenia wielkości czcionki, odpowiedni dobór kolorów i ich kontrastu, łatwą do zrozumienia treść. Dostępne multimedia (animacje, prezentacje, filmy, nagrania dźwiękowe itp.) powinny zawierać transkrypcje tekstowe, audiodeskrypcję czy tłumaczenie na język migowy.

Dostępność cyfrowa

Co to oznacza w praktyce?

- Na przykład zdjęcie na stronie www powinno zawierać tzw. tekst alternatywny aby program udźwiękwiający mógł opisać co znajduje się na zdjęciu
- Dokument w Wordzie zawiera style i czcionki rozpoznawalne przez programy czytające a zdjęcia zawarte w dokumencie również zawierają tekst alternatywny
- Nawigacja i poruszanie się po stronie jest dostępne nie tylko dla osób niewidomych lecz również np. dla osób z niepełnosprawnością ruchową
- Jeśli na stronie jest plik video zawiera audiodeskrypcję, napisy i jest tłumaczony w PJM

Dostępność informacyjno-komunikacyjna

- ❑ Dostępność informacyjna – oznacza, że każdy ma prawo uzyskać pełną informację o możliwościach wsparcia i usług realizowanych przez urzędy, instytucje publiczne.
- ❑ Oznacza to, że każda osoba, bez względu na poziom i rodzaj sprawności ma prawo dowiedzieć się np. jakie usługi realizuje urząd, jak skorzystać z usług, pobrać druki i formularze.
- ❑ Łączy się to z dostępnością cyfrową oraz dostępnością wszelkich materiałów promocyjnych i informacyjnych dotyczących usług.
- ❑ Dostępność ta łączy się również z komunikacją i oznaczeniami dla osób z niepełnosprawnością.
- ❑ Dostępność informacyjno-komunikacyjna dotyczy m.in. możliwości obsługi osobaa z niepełnosprawnościami posługując się językiem migowym.

Dostępność informacyjno-komunikacyjna

- ❑ Dostępność komunikacyjno-informacyjna to również oznaczenia dla osób z niepełnosprawnością, m.in. napisy w alfabecie Braille'a, sygnały dźwiękowe w windach, oznaczenia toalet, miejsc parkingowych.

Film edukacyjny - Co oznacza dostępność ?

Tytuł filmu: Dostępne Strony — osoby niepełnosprawne ruchowo

<https://www.youtube.com/watch?v=ylEq1TuPmhM>

Bariery z perspektywy osób z niepełnosprawnością

- ☐ Niedostępne toalety zamknięte na klucz, który jest na recepcji
- ☐ Toalety dla osób z niepełnosprawnością jako skład na środki czystości
- ☐ Za wysokie blaty
- ☐ Trudności w odczytaniu dokumentów, trudności w ich podpisaniu
- ☐ Nieumiejętność zachowania się w stosunku do osoby z niepełnosprawnością
- ☐ Brak możliwości kontaktu z tłumaczem PJM – taka funkcję niejednokrotnie musi pełnić ktoś z rodziny nawet w sprawach intymnych

Fundusze
Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Urządzenia, które ułatwiają słyszenie oraz komunikację:

- pętla indukcyjna,
- system FM,
- system IR,
- system Bluetooth,
- wideotłumacz języka migowego (tłumacz PJM online).

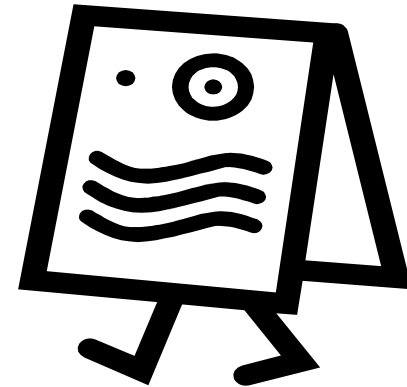
Zasady konstruowania ogłoszeń

Uczciwość oferty:

Treść zgodna z profilem wymagań, rynkiem pracy, prawem

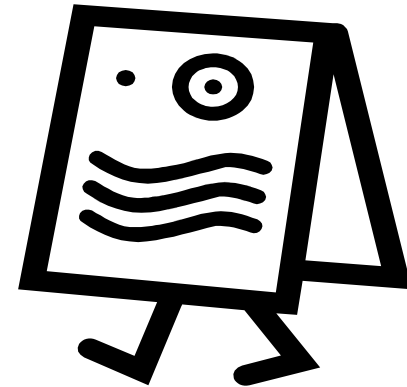
Formalna strona ogłoszenia :

- informacja o firmie,
- znaki graficzne,
- czytelna/zrozumiała nazwa stanowiska,
- zakres obowiązków i uprawnień,
- profil poszukiwanej osoby,
- jakie elementy oraz korzyści wiążą się z objęciem danego stanowiska,
- adres firmy oraz opis dalszego postępowania rekrutacyjnego.

Zasady konstruowania ogłoszeń - Ćwiczenie

Przeanalizujcie proszę przygotowane ogłoszenia.
Podzielcie się wnioskami.

Polityka personalna otwarta na zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami

- zakaz dyskryminacji ze względu na niepełnosprawność
- ochrona praw osób z niepełnosprawnościami
- tworzenie miejsc pracy dla osób z niepełnosprawnościami

Wspieranie zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami

Dobre praktyki tworzenia dostępnych miejsc pracy:

- projekt „Procedury bez barier” – KPRM,
- projekt „Stabilne zatrudnienie” – PFRON.

**Weryfikacja możliwości
zatrudnienia osób
z niepełnosprawnościami –
przystosowanie miejsc pracy**

Zatrudnianie osób z niepełnosprawnościami

Prawo pierwszeństwa:

- w instytucji publicznej wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami jest niższy niż 6%,
- kandydat złoży wraz z ofertą pracy dokument potwierdzający niepełnosprawność,
- kandydat znajdzie się w gronie nie więcej niż 5 najlepszych kandydatów.

Przygotowanie procesu rekrutacji

Uwzględnianie możliwości aplikowania przez osoby z niepełnosprawnościami:

- warunki pracy,
- przeciwwskazania do pracy,

Analiza dostępności miejsca pracy i audyt zadań na stanowisku – możliwość zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami

- charakterystyka rodzaju niepełnosprawności
- przeciwwskazania ze względu na rodzaj niepełnosprawności
- możliwe usprawnienia, np. urządzenia i sprzęt wspierający pracę osób z niepełnosprawnościami
- organizacja otoczenia, organizacja pracy zespołu

Instalacja urządzenia ułatwiającego słyszenie powinna być oznaczona

Źródło: publikacja „Jak wdrażać ustawę o zapewnianiu dostępności?”

Dostępność – dobre praktyki

Na zdjęciu ruchomy w pionie panel ekranu
źródło: www.biznestuba.pl

Dostępność – dobre praktyki

Na zdjęciu stanowisko
komputerowe dostosowane dla
osoby z niepełnosprawnością
źródło: www.bg.agh.edu.pl

Dostępność – dobre praktyki

Na zdjęciu dzwonek wzywający obsługę urzędu Miasta w Nowej Sarzynie w celu udzielenia wsparcia

źródło: www.nowasarzyna.pl

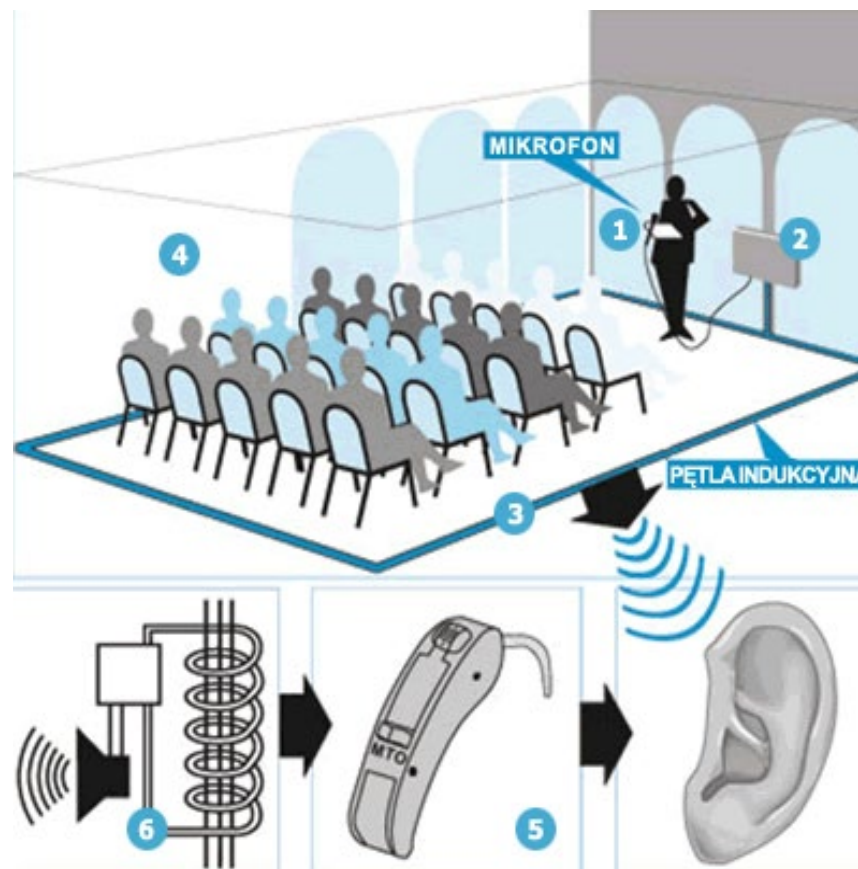

Dostępność – dobre praktyki

Pętla indukcyjna to potoczna nazwa systemu wspomagania słuchu z pętlą indukcyjną (induktofoniczną).

Umożliwia ona osobie niedosłyszącej odbiór nieskazitelnie czystego i wyraźnego dźwięku poprzez cewkę telefoniczną (T), w którą wyposażony jest niemal każdy aparat słuchowy.

Dostępność – dobre praktyki

Na zdjęciu tłumacz PJM on-line

Poprawnie wykonana
tablica
przyzywowa wraz
z wyświetlaczem
i modułem
głośnomówiącym

(źródło: CIOP-PIB)

Racjonalne usprawnienia (1)

Dostosowanie przestrzeni i usług, które jest konieczne w celu zapewnienia osobom niepełnosprawnym możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności na zasadzie równości z innymi osobami.

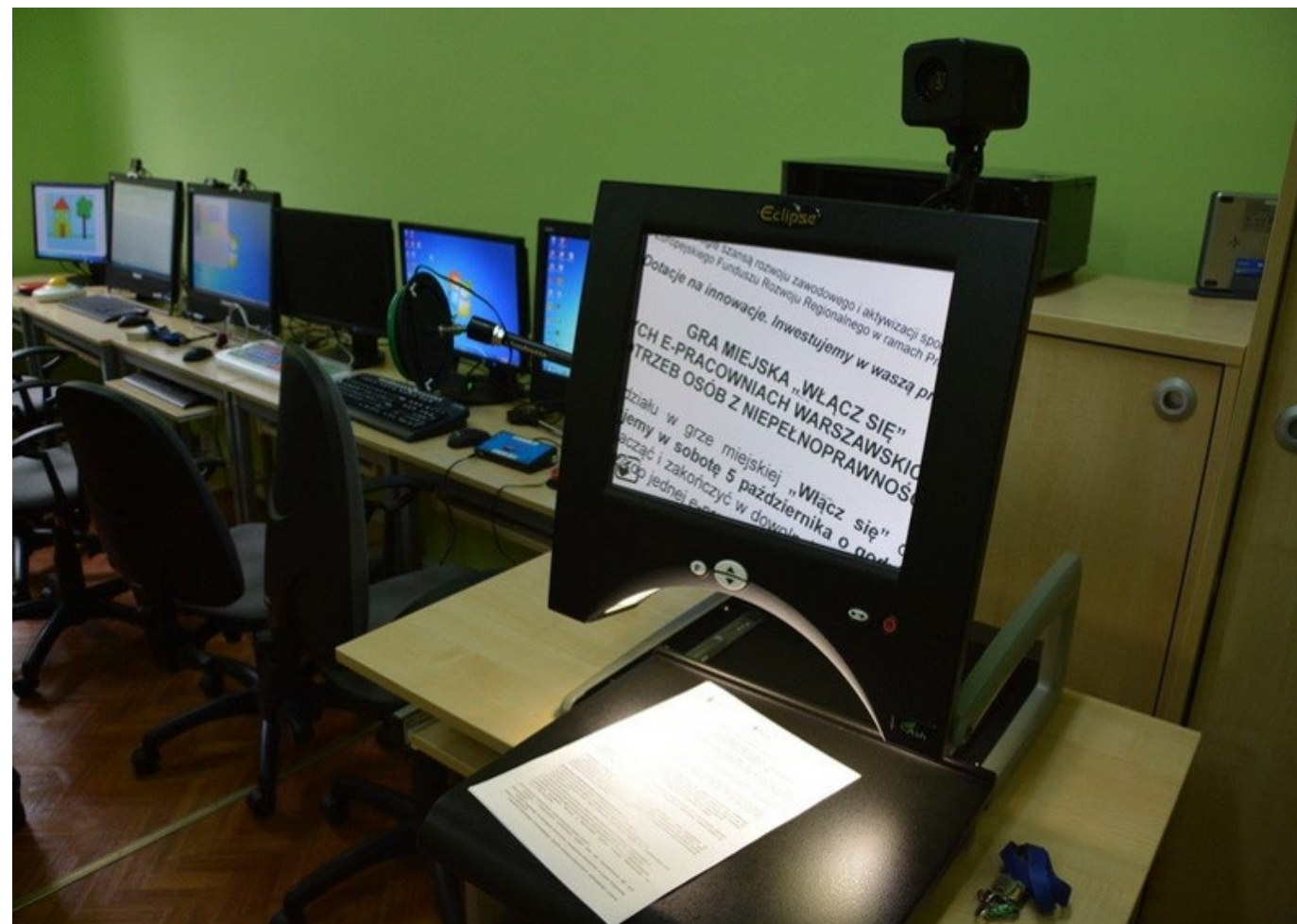
Racjonalne usprawnienia (2)

- przystosowanie pomieszczenia (likwidacja barier architektonicznych)
- odpowiednie wyposażenie (np. lupa – ułatwienie dla osób niedowidzących)
- umożliwienie skorzystania z alternatywnych form komunikacji
- zapewnienie wsparcia asystenta osobom z niepełnosprawnościami
- zapewnienie przystosowanego transportu dla osoby z niepełnosprawnością
- wydłużenie czasu obsługi klientów ze szczególnymi potrzebami

Racjonalne usprawnienia

Źródło: www.funduszeuropejskie.gov.pl

Źródło:
www.umwarszawa.pl

Źródło: [Altix - realizacje](#) (2)

Obiekt zabytkowy: Muzeum Warszawy

Lider Dostępności: Muzeum Łazienki Królewskie

Lider Dostępności 2017: Miasto Katowice

Ewakuacja osób z niepełnosprawnościami

Zdjęcie: Fundacja
Polska bez Barier

Zdjęcie: Fundacja
Polska bez Barier (1)

Zdjęcie: Fundacja Polska bez Barier (2)

Zdjęcie: Fundacja
Polska bez Barier (3)

<https://www.youtube.com/watch?v=u56YUuAUMFg&list=PLW2RON2TCIZw-t-Zs9SmuPbc13KF4cEYS&index=6>

https://www.youtube.com/watch?v=R_EAJTdfkLU&list=PLW2RON2TCIZw-t-Zs9SmuPbc13KF4cEYS&index=2

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ